

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.239/2017/3. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Helmeczy László ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - dr. ügyvéd, mint ügygondnok (cím) által képviselt I.rendű alperes neve (cím) I. rendű és dr. ... jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve (cím) II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.911/2016/16. sorszámu ítélete ellen a felperes 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes köteles megfizetni 15 nap alatt a II. rendű alperesnek 40 000 (negyvenezer) forint fellebbezési költséget és az állam javára a székhelye szerinti adó- és vámigazgatóság felhívásában megjelölt módon és számlára 1 360 000 (egymillió-háromszázhatvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes 2015. február 27-én dr. **K. Z.** ügyvédnél adásvételi szerződést kötött a magát **Sz. R. L.**-ként igazoló I. rendű alperessel a **Sz. R. L.** tulajdonában lévő Ny., **G. G.** utca 22. szám alatti két ingatlanra. A szerződésben kikötött 17 000 000 forint vételárat a felperes törvényes képviselőjében eljáró **J. Zs.** készpénzben kifizette az I. rendű alperesnek, akit a tulajdonos eladóként az általa bemutatott '**személyi igazolványszám**' számú személyazonosító és a '**lakcímkártya száma**' számú lakcímet igazoló hatósági igazolvány alapján azonosítottak.

Az I. rendű alperes 2015. január 7-én kérte **Sz. R. L.** születési anyakönyvi kivonata kiállítását azzal az indokkal, hogy az iratait elvesztette. A Ny. Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Igazgatási Osztálya 2015. január 20-án kiadta a részére a születési anyakönyvi kivonatot. Az okirat alapján az I. rendű alperes 2015. január 21-én a II. rendű alperes **N.-i** Járási Hivatalában új okmányok kiadását kérte hasonló indokkal. Jegyzőkönyv és fényképfelvétel készítését, az adatlap kiállítását követően az I. rendű alperes ideiglenes személyazonosító igazolványt kapott, 2015. február 18-án átvette a személyazonosító igazolványt.

Az ingatlant az I. rendű alperes telefonon ajánlotta megvételre a felperes ügyvezetőjének, **J. Zs.**-nak. A vételárat **J. Zs.** a szerződéskötést megelőző napon kérte kölcsön **R. J.** rokonától. A 17 000 000 forint a felperes pénztárába vagy bankszámlájára nem került, a tagi kölcsönről szerződés a felperes és **J. Zs.** között nem készült. A felperes könyveibe 2016. november 11-én vezették be

alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségként (tagi kölcsön). A kölcsönt sem **J. Zs. R. J.**-nek, sem a felperes **J. Zs.**-nak nem fizette vissza.

Sz. R. L. még aznap tudomást szerzett a szerződéskötésről és feljelentést tett. A Ny.-i Rendőrkapitányság a csalás bűntettének gyanúja miatt elrendelt nyomozást a 2015. december 16-án felfüggesztette, mivel a gyanúsított I. rendű alperes ismeretlen helyen tartózkodik.

A felperes a keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 17 millió forint kár és 2015. február 27. napjától járó kamatai megfizetésére. Az előadása szerint a kárt azzal szenvedte el, hogy az ingatlanok tulajdonjogát nem szerezte meg. A kárt okozó magatartást abban jelölte meg, hogy az I. rendű alperes magát az ingatlanok tulajdonosának adta ki és vételárként az ügyvezetőjétől 17 000 000 forintot átvett, míg a II. rendű alperes a hamis tartalmú személyazonosító igazolványt és lakcímkártyát annak ellenére kiadta az I. rendű alperesnek, hogy sem a fényképe, sem az aláírása nem egyezett meg **Sz. R. L.**-ével.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

A II. rendű alperes a büntetőeljárás jogerős befejezéséig a tárgyalás felfüggesztését, érdemben a kereset elutasítását kérte elsősorban kár hiányában. Hivatkozott arra is, hogy a személyazonosító igazolvány kiadása a jogszabályok és a belső utasítások szerint történt.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította és a felperest kötelezte a II. rendű alperesnek 80 000 forint perköltség, az államnak 1 020 000 forint eljárási illeték megfizetésére. Az I. rendű alperes ügygondnoka részére 40 000 forint ügygondnoki díjat állapít meg, amelyet a felperes által előlegezett letétből rendelt kiutalni.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelem elutasítását azzal indokolta, hogy a Pp. 152. § (1) bekezdés alapján annak nem volt helye. A büntetőeljárás kimenetele nem előkérdése a kártérítési kereset elbírálásának.

A keresetről a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései alapján határozott.

A Ptk. 6:519. §, a 6:522. § (2) bekezdés a)-c) pontjai felhívásával rámutatott arra, hogy a kárfelelősség feltétele felróható magatartással okozati összefüggésben a károsult vagyonában történt értékcsökkenés, a II. rendű alperes esetén az is, hogy a kárt a közhatalom gyakorlásával vagy elmulasztásával okozta és az rendes jogorvoslattal, a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárásban nem volt elhárítható.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes vagyonában a kárként érvényesített értékcsökkenés nem következett be. A vételárként kifizetett 17 000 000 forint nem volt a vagyona, hiszen az sem a számlájára, sem a pénztárába nem került be a kifizetés előtt.

Az pedig, hogy ezt az összeget utóbb a könyvelésében tagi kölcsönként tüntették fel, nem jelenti azt, hogy az I. rendű alperes részére történt kifizetéssel a vagyona csökkent, hiszen tényleges kifizetés a részéről nem történt. A vagyonában értékcsökkenés akkor következik majd be, ha ezt a tagi kölcsönt kifizeti. Mivel a kártérítés egyik eleme, a kár még nem következett be, függetlenül attól, hogy az alperesek megvalósítottak-e vagy sem felróható magatartást, a felperes kártérítésre nem jogosult.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását a kereseti kérelme szerint kérte. Tényként adta elő azt, hogy **J. Zs.** az általa kölcsönként vételárat tagi kölcsönként

nyújtotta a felperesnek. A kár a felperesnél jelentkezett függetlenül attól, hogy a szerződéskötés napján be volt-e vételezve tagi kölcsönként a 17 millió forint. A szerződéskötést követő néhány órán belül a csalás kiderült, az ügyvezető által folyósított és kifizetett vételárát a felperes már nem bevételezhette. A tagi kölcsönt önrevízióval a könyveibe bevezette, a mérlegében feltüntette. Az elsőfokú bíróság azon indokai ellenében, miszerint a pénz részére történt kifizetés hiányában nem volt a vagyona, azzal érvelt, hogy a pénzügyi hitellel finanszírozott vételár kifizetése is közvetlenül az eladónak történik. A felperesnél a vagyonsökkenés oka nem csupán az, hogy az ingatlant nem szerezte meg, hanem az is, hogy a vételár összegével a felperes tartozik az ügyvezetőjének, ő pedig a nagybátyjának. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Ptk. 6:522. § (2) bekezdést annak megállapításakor, hogy a kára a tagi kölcsön visszafizetésekor fog bekövetkezni. Az alperesek felróható magatartása miatt nem szerezte meg az ügyvezető által kölcsönadott vételár ellenértékét, az ingatlanok tulajdonjogát, és adóssága áll fenn.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztette elő, a II. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a cégnyilvántartás adatain alapuló hivatalos tudomású tényként [Pp. 163. § (3) bekezdés] kiegészítette azzal, hogy a felperes az alapítása óta **J. Zs.** egyszemélyes gazdasági társaságaként és ügyvezetése mellett működik. A fellebbezési tárgyaláson a felperes képviselője által becsatolt vádiratból megállapította továbbá, hogy az I. rendű alperes a **M.-i BV** Intézetben tartózkodik. Az így kiegészített tényállás alapján is egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével. A jogi indokolását kiegészítette és pontosította a következőkkel:

Az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel és alkalmazta a Ptk. szerződésen kívüli kárfelelősségi szabályait. A károkozás Ptk. 6:518. §-ában megfogalmazott általános tilalmára tekintettel a kártérítési feltételként megkívánt jogellenesség külön bizonyítása szükségtelen, azt a károkozás ténye önmagában bizonyítja. A felperesnek a Pp. 3. § (3) és a 164. § (1) bekezdés alapján a keresete eredményessége érdekében bizonyítani a kára bekövetkezését kellett, amely szükségszerű előfeltétele a káreredmény és a kárt okozó magatartás közötti ok-okozati összefüggés, a kár előreláthatósága vizsgálatának a Ptk. 6:521. § alapján.

A felperes kereseti tényállítása szerint a kára azzal következett be, hogy a kifizetett vételár ellenére nem szerzett tulajdonjogot. A kára tehát azonos a visszatérítendő szerződéses ügyletben ellentételezés nélkül maradt 17 000 000 forint vételárral. A kár a vételár kifizetésekor, 2015. február 27-én nyilvánvalóvá vált, ezért bizonyítania kellett, hogy abban az időpontban a vételárként kifizetett pénz a vagyonába tartozott. A 17 000 000 forint megszerzését tagi kölcsön jogcímen állította.

A Ptk. 6:383. § szerint a kölcsönszerződés alapján a hitelező meghatározott pénzüsszeg fizetésére, az adós pedig a pénzüsszeg szerződés szerinti későbbi időpontban a hitelezőnek történő visszafizetésére és kamat fizetésére köteles. A kölcsönnek a szükséges eleme, jogi formája a tulajdonátruházás, a jellegadó eleme pedig az, hogy a pénz tulajdonának átruházása kölcsön jogcímen történik és ebből következően később esedékes visszafizetési kötelezettséggel párosul. Pénz esetében az átruházás fizetés útján lehetséges.

A törvényi tényállásnak megfelelően a **J. Zs.** hitelező és az adós felperes között állított pénzkölcsön kötelemből eredő „pénztartozást” a hitelező a felperesnek a Ptk. felhívott rendelkezései szerint fizetéssel teljesíthette. A fizetés fogalmát a Ptk. a kötelek közös szabályai között a 6:42. §-ban meghatározza, aszerint:

- (1) Pénztartozást pénz tulajdonjogának a jogosult részére való átruházása vagy a jogosult fizetési számlájára való befizetés vagy átutalás útján lehet teljesíteni.
- (2) A pénztartozás készpénzfizetés esetén a pénz átvételének időpontjában, egyéb esetben abban az időpontban válik teljesítetté, amikor a pénzt a jogosult fizetési számláján a jogosult számlavezető bankja jóváírta vagy azt jóvá kellett volna írnia.
- (3) Ezeket a rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni minden egyéb, pénz átadására irányuló kötelezettség teljesítésére is.

Az nem vitás, hogy a felperes számláján jóváírás nem történt. A készpénzfizetés módja az, hogy a pénzüsszeget a kötelezett közvetlenül átadja a jogosultnak, a pénztartozás a pénz átadásával-átvételével, annak időpontjában teljesített. A kérdés az, hogy az önálló jogalany gazdasági társaság felperes és a természetes személy tagja, egyben ügyvezetője között a készpénzfizetés megtörtént-e. Lehet-e azt megállapítani, hogy **J. Zs.** természetes személy hitelező részéről a kölcsön fizetése a felperesnek megtörtént azzal, amikor ügyvezetőként, a felperes törvényes képviselőjében az adásvételi szerződést megkötötte és az általa kapott kölcsönt az adásvételi szerződés alapján a felperes által megfizetendő vételárra fordította. Ennek a megállapítását az egyszemélyes társaságra vonatkozó törvényi rendelkezések zárják ki: a Ptk. 3:209. § [*Egyszemélyes társaság működése*] (1) bekezdés alapján az egyszemélyes társaság és annak tagja közötti szerződést közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A felperes a cégadatai szerint a Ptk. hatálybalépését követően létesítő okiratát nem módosította, a Ptk. rendelkezéseivel összhangban álló továbbműködéséről nem döntött. Ennek hiányában a Ptké. 12. § (2) bekezdés b) pont alapján a Ptk. rendelkezéseit 2016. március 15-étől kell alkalmaznia. Ezért a tagi kölcsönügyletre a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény rendelkezései irányadók: a 168. § (3) bekezdés szerint az egyszemélyes társaság és annak tagja közötti szerződés érvényességéhez a szerződés közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalása szükséges.

A Ptk. 6:6. § [*Alakísághoz kötött jognyilatkozat*] (1) bekezdés alapján ha jogszabály vagy a felek megállapodása a jognyilatkozatra meghatározott alakot rendel, a jognyilatkozat ebben az alakban érvényes. A felperes és a tagja közötti kölcsönszerződés esetében tehát az alaktság objektív érvényességi követelmény, nincs jelentősége annak, hogy a szerződés írásba foglalása miatt, illetve kinek az érdekkörében bekövetkezett ok miatt maradt el (BH2004. 9.).

A Ptk. 6:88. § [*Semmisség*] (1) bekezdés alapján a semmis szerződés megkötésének időpontjától érvénytelen. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség; a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli. A Ptk. 6:94. § [*A szerződés alaki hibájának orvoslása*] (1) bekezdés második mondata alapján ha jogszabály közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalást ír elő, a teljesítés a kötelező alaktság mellőzése miatti érvénytelenséget nem orvosolja. Az érvénytelenség jogkövetkezménye pedig a Ptk. 6:108. § [*Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása*] (1) bekezdés első mondata alapján az, hogy az érvénytelen szerződésre jogosultságot alapítani és a szerződés teljesítését követelni nem lehet.

A fentiekből következően a felperesnek nincs tagi kölcsön jogcímen tartozása. Így az ügyvezetője által kötött, de a másik szerződő fél hamis személyazonossága miatt létre nem jött adásvételi szerződés alapján a vételár kifizetésével nem az ő vagyona csökkent, jogalap nélkül az I. rendű alperes nem az ő hátrányára gazdagodott.

A Ptk. 6:2. § *[Kötelemkeletkeztető tények]* (1) bekezdés alapján a károkozásból keletkezett kötelemnek a felperes nem alanya, így a kártérítési igénye anyagi jogi keresetőségi jog hiányában nem vezethetett eredményre.

A fent kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján, eltérő jogi indokolással, helybenhagyta.

A felperes az illetékfeljegyzési jogra tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59. § (1) bekezdés alapján a fellebbezési illeték előzetes megfizetése alól mentesült. Az eredménytelen fellebbezése folytán az illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján és a 15. § (3) bekezdés szerint köteles megfizetni.

A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján viseli az alperesek fellebbezési költségét is. Az I. rendű alperes oldalán másodfokú perköltség nem merült fel. A II. rendű alperes jogtanácsosi képvisellel felmerült fellebbezési költségét az ítéletábra a Pp. 67. § (2) bekezdés és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdés alapján állapított meg. A munkadíj mérséklésekor a másodfokú eljárásban végzett képvisellei tevékenységre volt figyelemmel.

Debrecen, 2017. május 18.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Otília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelleül:

- kiadó -